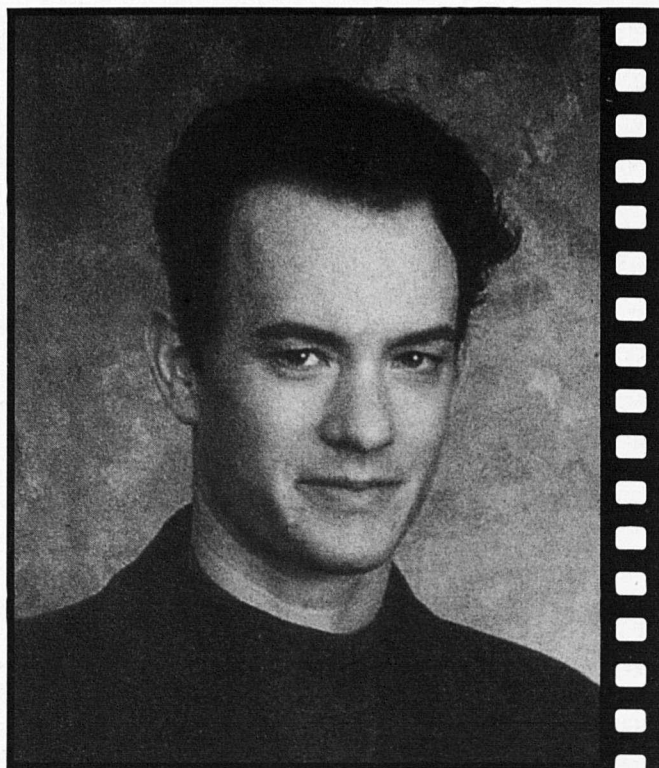

THE CRYING GAME

Encara me'n record de la primera vegada. O potser m'ho han contat. La memòria —aquesta maledicció que ens persegueix tota la vida com un càstig etern— sap jugar males passades quan vol. Sigui com sigui, el motiu va ser la por. Es tractava d'una pel·lícula aparentment innòcua. Infantil. De Walt Disney. Jo era petit i els meus pares m'havien duit a veure *Pinocho*. No sé en quin moment, hi apareix el personatge d'un home gras, enorme, barbut. La representació més exacta i fidel dels ogres dels contes que jo mai havia vist. I es movia. I parlava. I reia. I agitava una panxa immensa a pocs metres dels meus ulls horroritzats. No ho vaig poder resistir: vaig començar a plorar, a tremolar fins al punt que vàrem haver de sortir del cine. No he aconseguit mai veure *Pinocho*.

A mi m'agrada plorar en el cine. Però no de por. Supòs que està mal vist i la gent t'ho retreu si encenen els llums de la sala i et troben amb els ulls vermells. Aquests forts que es mengen els sentiments a cullerades i escupen la indiferència amb una mirada de superioritat posada per damunt de les espatlles són l'ogre de *Pinocho* que ha botat de la pantalla. No entenen res. I el cine molt manco. Allà, a les fosques, més tots sols que no a fora quan ens enganam amb la companyia dels altres, miram un mirall que ens mostra despullats i gairebé indefensos. Convé deixar-se dur. Jo no hi opòs resistència. Afortunadament, d'un temps ençà he tornat a plorar en el cine. Durant una època terrible, quan hi anava, no plorava. El cine era avorrit. Només feien pel·lícules importantíssimes de directors alemanys. L'ogre gegant s'havia ficat a guionista i director. Vaig tornar a tenir por. Ara sembla que ha canviat i els mocadors tornen a funcionar dins les sales. Si no ho record malament, la darrera vegada va ser amb *Philadelphia*. Abans, *Eduardo Manostijeras* ja m'havia deixat com una esponja. I també *Cinema Paradiso*, amb un d'aquells finals que et posen l'ànima com un purè de patata. No hi ha cap misteri. Tot és molt senzill. Només passa que el cine torna a parlar d'aquelles coses que realment ens importen.

MANEL-CLAUDI SANTOS

TOM HANKS

SHORT CUTS, UNA DIVINA COMÈDIA D'ALTMAN

Les virtuts d'una pel·lícula d'Altman són infinites. Si el cine fos com la pintura i poguéssim penjar-lo de les parets, sense dubte molts de llocs estarien empaperats amb l'art i qualitat d'aquest septuagenari director, que com els bons vins, millora amb els anys. I com més anys compleix el mestre Altman, el seu talent i genialitat es converteixen en un plaer ordenat i temporal.

Aquest home aguerrit, tossut i de cabells blancs amb l'aspecte i la brillantor del savi furtiu de la *Cala-buch* de Berlanga, ha tornat a astorar-nos en els seus *Shorts cuts* amb un exercici de bon cine. *Shorts cuts* busseja en els sentiments, salta de l'humor a la tristor, de l'elegància a la sordidesa, de la tendresa a la desesperació, de les ànsies a la passivitat. Transmet les interioritats de 22 personatges extrets de vuit relats curts i d'un poema de Raymond Carver, un escriptor emi-

nentment atrapat per la botella, devorat pel tabac i engolit per la voracitat classista de la vida americana. Carver, el gran prosista de la societat americana, a qui el reconeixement en el seu país li va arribar a les darreries de la seva vida, va ser definit com el Txèkov americà, per aquella línia narrativa de realisme brut i de contingut social. Els relats sedueixen Altman pel seu càustic estil, i, en perfecta comunió, el veterà Altman unirà el seu vitriòlic sentit de la vida adaptant-los en un guió cinematogràfic que accentua el to àcid i dolç de la moral americana amb ironia, crítica i humor, i el convertirà en un *collage* humà de tres fantàstiques hores de durada.

Els personatges s'enllacen els uns als altres mitjançant equívocs, casualitats, coincidències d'una manera anònima i independent, sense que ni ells mateixos coneguin o es reconeguin com a víctimes del trencaclosques: metge, locutor, mestressa de casa, pintora, maquillador, policia, pescador, cantant de club, violoncelista, pornotelefonista, pallasso, cambrera, pilot d'helicòpter... tenen en comú residir a Los Angeles i una conflictivitat que en ocasions frega la desolació, la mort, la impotència. Les seves reaccions davant dels esdeveniments en aparença naturals i tan ianquis són el *leit motiv* de les seves vides en aparença independents.

Una epopeia urbana molt ben lligada, amb ritme, sense eclipsis de personatges, sense caps sense fermar, sense idees extraviades, amb excel·lents metàfores com la de l'helicòpter fumigador que sembla exterminar, a més de la contaminada atmosfera de Los Angeles, la irritable i decepcionant existència dels seus habitants, la vida dels quals flueix creuada davant l'alienació social del final del mil·lenni; o com la metàfora del terratrèmol, que tanca el film amb la seva sacsejada per recordar-los que encara són persones, els avisa que són vius i els adverteix de la seva vulnerabilitat, tot i que el sisme no passarà d'un simple ensurt, una cosa nimia que contemplen amb resignació histriònica.

En el fons, aquest mosaic està format per nombroses peces que ens recorden una situació pròpia pròxima a les nostres vides, o no molt llunyana. Per això, els personatges no tenen malícia, són la conseqüència d'una cultura, d'un moment social i arrossegueu al seu darrera el pes d'una jove nació que ha entrat en crisi fins i tot abans d'haver assolit la maduresa. Des de la cambrera que atropella inconscientment el nin, o els pescadors que no denuncien l'aparició d'un cadàver per no espanyar egoistament la seva excursió amb el pretext que ja no es pot fer res, i fins i tot el netejador de piscines àvid de sexe que matarà una ciclista adoles-

FOTOGRAMA DE DE *SHORT CUTS*. VIDAS CRUZADAS DE ROBERT ALTMAN

cent, en un atac emocional just quan passa el sisme, que oportunament li servirà per camuflar l'homicidi per la mort natural per esllavissaments. I és que contemplant aquesta divina comèdia del 1994 l'espectador indulta aquests malaurats personatges, perquè la maldat no existeix en ells, només són víctimes propícies de situacions que com en la vida es creuen de manera instantània i involuntària.

Hi ha nombrosos paral·lelismes amb *Nashville* per molts la millor pel·lícula d'Altman, o almanco la seva millor pel·lícula fins als 80, una crítica social sense contemplacions, que retrata gent corrent, situacions extremes o absurdes que desperten l'interès per la contemporaneïtat i inclús la influència depredadora del sistema americà en mig món, són trets comuns a *Short cuts*.

Mentre *Short cuts* fa les delícies del públic a les pantalles d'arreu del món, el veterà Altman ultima a París el rodatge d'una no menys sorprenent història *Pret à Porter*, títol rodó per desplegar l'univers de les passarel·les mitjançant una galeria esperpèntica i humana que mostra l'entrellat de la moda; un projecte pel qual ha aconseguit reunir estrelles tan dispars, de renom i rutil·lants com Sofia Loren, Kim Basinger, Julia Roberts, Lauren Bacall, Marcello Mastroianni i fins a 23 actors de primera línia que comparteixen cartell amb el *glamour* a dojo de les *top model*: Claudia Schiffer, Linda Evangelista, Naomi Campbell o la nostra picassiana Rossy de Palma. I amb els déus de la moda i dissenyadors Jean Paul Gaultier, Christian Lacroix o Gian Franco Ferré, que aporten el seu *charme* i talent crepuscular. Una nova proposta del cine coral, un nou mosaic i retrat amb la mirada sàvia i deliciosa del mestre Altman.

CLAUDIO KLYNHOUT